

Załącznik
do Uchwały Nr 8/2020
Zebrania Wiejskiego
z dnia 16.12.2020 r.

Plan Odnowy Miejscowości Krzywogoniec, Gmina Cekcyn na lata 2020 – 2030

1. Wstęp - Idea programu „Odnowa i rozwój wsi”

Program Odnowy wsi jest nowym podejściem do rozwiązywania problemów wsi. Wiąże się z koniecznością działań dla zachowania żywotności obszarów wiejskich, w tym tradycyjnych wartości życia na wsi.

Najważniejszą zasadą odnowy wsi jest integracja społeczności lokalnej do uczestnictwa zarówno w procesie identyfikacji problemów najbliższego otoczenia, jak również ich rozwiązywania.

Odnowa wsi jako koncepcja ożywienia gospodarczego obszarów wiejskich z wykorzystaniem lokalnych zasobów, tradycji i tożsamości wsi pojawiła się w latach siedemdziesiątych i osiemdziesiątych na terenie Niemiec i Dolnej Austrii.

W Polsce funkcjonuje od 1997.

Plan Odnowy Wsi to najważniejszy element odnowy wsi

Efektom ma być poprawa bytu mieszkańców naszej miejscowości. Istotą jest pobudzenie zaangażowania społeczności sołectkiej dla realizacji przedsięwzięć na rzecz wsi Krzywogoniec, własnych domostw i zagrod, tworzenie klimatu i warunków dla rozwoju postaw przedsiębiorczych. Prowadzi to do zwiększenia roli sołectw oraz decentralizacji kompetencji i finansów gminy.

Dla Sołectwa Krzywogoniec Plan Rozwoju Miejscowości opracowany został w 2006 r., a w 2010 powstał pierwszy Plan Odnowy Miejscowości na lata 2010-2019 r, z czasem zaktualizowany na Plan Odnowy Miejscowości na lata 2015-2025.

Podstawą zmian dla miejscowości Krzywogoniec jest uruchomienie wszelkich zasobów własnych sołectwa, wykorzystanie środków budżetu gminy i regionu oraz korzystanie ze środków zewnętrznych, w tym Unii Europejskiej, szczególnie w nowej perspektywie finansowej 2021-2027.

2. Charakterystyka miejscowości - Sołectwa Krzywogoniec.

Dzieje wsi Krzywogoniec są nieodłączną częścią historii oddalonej o 4 km od siedziby gminy Cekcyn, zatem początków należy poszukiwać w uwarunkowaniach społeczno-ekonomicznych Cekcyna, Borów Tucholskich i całego powiatu tucholskiego.

Wieś Krzywogoniec położona jest po obu stronach drogi z Cekcyna do Wielkich Budzisk, na terenie Tucholskiego Parku Krajobrazowego. Teren wsi obejmuje 206,5 ha powierzchni, w tym 40 procent lasów na południowym odcinku Borów Tucholskich. Zamieszkują tutaj 203 osoby (płci żeńskiej 99 i męskiej 104, w tym 49 dzieci, i 56 osób po 60 roku życia). Z racji atrakcyjnego położenia miejscowości w roku 1980 przed wsią i za wsią usytuowały się działki rekreacyjne Zakładów Chemicznych „Zachem” w Bydgoszczy, przez co czasowo w okresie letnim i wakacyjnym zwiększa się liczba mieszkańców. Z racji starzenia się naszego społeczeństwa istnieje tendencja osiadania na stałe w naszej miejscowości osób przechodzących na emeryturę.

Plan Odnowy Miejscowości Krzywogoniec, Gmina Cekcyn na lata 2020-2030

Sołectwo Krzywogoniec składa się z dwóch miejscowości: Krzywogoniec i Okoninek.

Ludność miejscowa polska z pewnym poczuciem odrębności etnicznej-borowiackiej, posługuje się językiem polskim z naleciałościami borowiackimi.

Gwarę borowiacką znają nieliczni najstarsi mieszkańcy wsi.

Ludność wsi posiada niewielkie działki rolne lub przydomowe zagrody.

Obecnie tylko kilku gospodarzy ma większy areał ziemi.

Gro osób stanowią emeryci, renciści i osoby bezrobotne. Część krzywogoniczan dorabia w leśnictwie, zbieractwie runa leśnego, dojeżdża do pracy do Zdrojów - tartak, część pracuje w dużych aglomeracjach miejskich – Bydgoszczy.

Działa zakład murarski, hydrauliczny i stolarski. Czynny jest jeden sklep, świetlica wiejska, boiska sportowe. We wsi działa Stowarzyszenie na rzecz Ekorozwoju Sołectwa Krzywogoniec, Fundacja czAR(T) Krzywogońca oraz Ochotnicza Straż Pożarna.

Plan Odnowy Miejscowości Krzywogoniec, Gmina Cekcyn na lata 2020-2030

Teren wsi ukształtowany przez pozostałości polodowcowe, ubogie, zasypane piaskiem ziemie, 3 niewielkie jeziora, w tym wszystkie prywatne, torfowe łąki, sosnowe lasy. Można tu spotkać czarnego bociana, żurawie oraz gatunki ptactwa leśnego. W okolicy znajdują się unikalne pomniki przyrody.

Wieś Krzywogoniec, jak i cała Parafia Cekcyn, jest niemal wyłącznie katolicką.

Ludność miejscowa etymologię nazwy wywodzi z krzywej drogi prowadzącej z Cekcyna do Krzywogonca- **Krzywogonianka- „gonić bydło krzywą drogą”**.

Na terenie Sołectwa organizowane są uroczystości – co roku, już od 15 lat Święto Grzyba, i festyn strażacki, zawody sportowe, Bazar Świąteczny, Festyn Poetycki „Leśnej Pszczoły”. Mieszkańcy dbają o swoje: tradycję, kulturę i rozwój.

Plan Odnowy Miejscowości Krzywogoniec, Gmina Cekcyn na lata 2020-2030

3. Inwentaryzacja zasobów miejscowości Krzywogoniec.

Plan Odnowy Miejscowości Krzywogoniec, Gmina Cekcyn na lata 2020-2030

Zasoby przyrodnicze i rolnicze.

Lasy- gospodarka leśna odgrywa istotną rolę w kształtowaniu i zachowaniu zdrowego środowiska. Dawniej działały smolarnie, wypalano węgiel drzewny. Dla upamiętnienia mieszkańcy ufundowali tablicę upamiętniającą piece smolne w naszej wsi. Las nadal dostarcza runo leśne, żywicę, dziczyznę. Nieoceniona jest jego rola dla turystyki.

Uprawy rolne- zmieniają się i dostosowują do potrzeb rynku, w naszej wsi ubogie gleby wydają plony głównie takich upraw jak żyto i ziemniaki. Nasze rolnictwo poszerza ekologiczny sposób gospodarowania.

Jeziora- są własnością prywatną i to jest element negatywny. Kiedyś dawały pożywienie i rekreację .

Dziedzictwo kulturowe i historyczne

- Szlak Rękodzielników,
- pozostałości po piecach smolnych - nie wymagały wysokich nakładów, ani wysokich umiejętności, powstawały przez wykopanie w ziemi jamy w kształcie leja po bombie. Na dnie umieszczano gliniana nieckę, do której ściekała smoła odprowadzana następnie drewnianymi rynienkami do beczki.
- groby pomordowanych przez okupanta-ukrywający się od początku wojny kleryk Jan Ciemiński, mieszkaniec wsi Władysław Zawisza, Sylwester Szarkowski - kierownik szkoły.
- zachowane stare nazwy:
Łąki „Kaluszka „Szary Kierz”
Domy „Osada Betlejem”
Rynek handlu ptactwem „Gęsi Rynek”
- Tkactwo
- Kowalstwo- funkcjonowała kuźnia rodziny Ziółkowskich, i rodziny Skoda

Obiekty

- kompleks boisk sportowych,
- plac zabaw,
- budynek świetlicy,
- budynek starej kuźni – własność prywatna,
- amfiteatr nad jeziorem,
- kapliczka przydrożna,
- zabudowa zagrodowa mieszkańców i letników,
- budynek Ochotniczej Straży Pożarnej,
- Dom Twórczy,
- Galeria sztuki.

Przedsiębiorcy

Plan Odnowy Miejscowości Krzywogoniec, Gmina Cekcyn na lata 2020-2030

- 1 sklepy prywatny,
- zakład wodno-kanalizacyjny Zbigniew Skoda,
- gospodarstwa agroturystyczne,
- izba produktu kulinarnego i regionalna,
- produkt wsi tematycznej – grzyby z Krzywogońca, napoje - nalewki owocowe, suszone i marynowane grzyby, przetwory owocowe, kiszonki,
- zakład usług wodno- melioracyjnych Zdzisława Kielbratowskiego,

Ludzie i organizacje

- wspólnota lokalna wsi Krzywogoniec, kontakty sąsiedzkie, życie rodzinne związane z najbliższą rodziną,
- właściciele działek i domów letniskowych,
- autorzy książek: np. Alina Wajda - wydane publikacje to: "O czym szumią sosny w Krzywogońcu", "A sosny wciąż szumią", "O polskości Borów Tucholskich", "Krzywogoniec, wioska grzybowa",
- Stowarzyszenie na Rzecz Ekorozwoju Sołectwa Krzywogoniec,
- Fundacja czAR(T) Krzywogońca,
- Ochotnicza Straż Pożarna,
- Koło Gospodyń Wiejskich,
- Zespół Grzybianie,

Obyczaje świąteczne i folklor

- obchody kolędnicze i śmigus - dyngus
- zabawy karnawałowe,
- wypieki noworoczne,
- obrzędy niszczenia zimy- „marzanna”,
- stroje ludowe,
- odtwarzanie utworów literackich,
- jadło borowiackie

4. Analiza SWOT

Mocne Strony

- * atrakcyjne położenie na terenie Borów Tucholskich na terenie Tucholskiego Parku Krajobrazowego, możliwość uprawiania różnorodnych form turystyki między innymi: rowerowej, pieszej, zbieranie runa leśnego i różnorodnych gier terenowych,
- * czyste powietrze, cisza i spokój,
- * brak przemysłu,
- * położenie nad jeziorami, i wśród lasów

Plan Odnowy Miejscowości Krzywogoniec, Gmina Cekcyn na lata 2020-2030

- * zadbane gospodarstwa,
- * kwatery prywatne jak i gospodarstwa agroturystyczne dla turystów
- * we wsi są 2 sklepy spożywczo-przemysłowe
- * selektywna zbiórka śmieci na terenie wsi,
- * gościnność mieszkańców,
- * mobilne społeczeństwo (zaangażowanie młodzieży i dorosłych w działania na rzecz sołectwa, działania kulturalno – rozrywkowe itp.),
- * umiejętności kulinarne, krawieckie,
- * we wsi jest też wodociąg i kanalizacja

Szanse / Okazje

- * regionalizm
- * potrawy regionalne
- * innowacyjność
- * wyznaczenie tras rowerowych i do nornic walking,
- * rosnące zainteresowanie usługami agroturystycznymi,
- * pozyskanie środków finansowych z zewnętrznych źródeł,
- * stabilizacja ekonomiczna kraju,
- * skuteczna promocja gminy,
- * istnienie wioski tematycznej zwanej „Wioską Grzybową”

Słabe Strony

- * niechęć do prac społecznych, współpracy, zawiść ludzka
- * brak innowacyjności
- * słaba promocja sołectwa
- * brak profesjonalnych map turystycznych oraz przewodników
- * brak rozwiązań infrastruktury dla osób niepełnosprawnych
- * brak utwardzonych dróg gminnych oraz zła jakość dróg powiatowych
- * brak chodników i oświetlenia
- * brak miejsc pracy, bezrobocie
- * brak informacji na temat służb ratunkowych – tablic gdzie można zgłosić się po pomoc w nagłych przypadkach dla turystów
- * brak oznakowania miejscowości
- * ograniczona dostępność komunikacyjna w tym komunikacji PKS
- * słaby zasięg telefoniczny, internetowy oraz sygnału GPS w samochodach
- * sezonowość turystyczna

Zagrożenia

- * klęski żywiołowe,
- * zmiany klimatyczne,

Plan Odnowy Miejscowości Krzywogoniec, Gmina Cekcyn na lata 2020-2030

- * chaos urbanizacyjny – planistyczny,
- * niekorzystne zmiany przepisów, luki prawne, samowola urzędnicza, biurokracja, prywata
- * brak realizacji założonych celów i zadań osłabi w mieszkańcach chęć działania na rzecz wsi,
- * starzenie się społeczeństwa w naszej wsi, wyjazdy młodych osób do dużych aglomeracji i za granicę
- * dezintegracja wsi,
- * wzrost poziomu bezrobocia,
- * brak dostępności do jeziora prywatnego w środku wioski

5.Opis planowanych zadań inwestycyjnych i przedsięwzięć aktywizujących społeczność lokalną na lata 2020 – 2030.

Nazwa zadania	Budowa budynku socjalnego a w nim: sanitariaty i prysznice oraz pomieszczenie gospodarcze. Doposażenie placu festynowego, utwardzenie stopni pod ławki, oraz położenie kostki polbrukowej pod ścieżki prowadzące do Amfiteatru nad jeziorem.
Cel zadania	Stworzenie na terenie Amfiteatru i wokół niego odpowiednich warunków zachęcających mieszkańców wsi i turystów do aktywnego uczestnictwa w życiu wsi. Poprawa estetyki tego terenu oraz jakości życia mieszkańców. Ułatwienie dostępu osobom niepełnosprawnym oraz Rodzicom z małymi dziećmi w wózkach dostępu do amfiteatru.
Przeznaczenie	Zadania w ramach projektu: Zagospodarowanie terenu Amfiteatru. 1. Budowa budynku socjalnego a w nim sanitariaty i prysznice z możliwością skorzystania z nich przez osoby niepełnosprawne oraz sportowców uczestniczących w rozgrywkach sportowych i pomieszczenia gospodarczego dla potrzeb sołectwa. 2. Doposażenie placu festynowego. 3. Utwardzenie stopni i skarpy pod ławkami, lub położenie kostki polbrukowej i zakup nowych ławeczek. 4. Utwardzenie skarpy za boksami z grillami, przebudowa grilli. 5. Położenie polbruk od drogi i na terenie Amfiteatru. 6. Przebudowa i renowacja sceny Amfiteatru. 7. Nasadzenie krzewów wieloletnich.
Planowany harmonogram realizacji	2021 – 2026

Plan Odnowy Miejscowości Krzywogoniec, Gmina Cekcyn na lata 2020-2030

Kwota końcowa	800.000 złotych
Źródła finansowania	Budżet gminy i środki zewnętrzne.

Nazwa zadania	Rozbudowa sieci kanalizacyjnej w naszym sołectwie.
Cel zadania	Zadanie ma na celu poprawę jakości życia naszych mieszkańców oraz letników.
Przeznaczenie	Przyłącze kanalizacyjne ma zostać dobudowane do istniejącej sieci kanalizacyjnej, przyłączone mają zostać nowe budynki.
Planowany harmonogram realizacji	2021 – 2025
Kwota końcowa	Około 250.000,- zł całe zadanie
Źródła finansowania	Gmina Cekcyn, środki zewnętrzne oraz wkład własny mieszkańców i właścicieli posesji.

Nazwa zadania	Aktywizacja i opieka nad seniorami zamieszkujących w sołectwie Krzywogoniec.
Cel zadania	Zaspokojenie potrzeb życiowych i zdrowotnych osób po 60 roku życia
Przeznaczenie	Zapobiegnięcie wykluczeniu społecznemu osób po 60 roku życia.
Planowany harmonogram realizacji	2021 rok - w razie gdyby projekt się udał planowana jest jego cykliczność.
Kwota końcowa	3.000 złotych
Źródła finansowania	Budżet gminy, środki zewnętrzne.

Nazwa zadania	Wymiana oświetlenia w sołectwie i budowa nowego oświetlenia na działkach rekreacyjnych, łącznie z wycinką drzew i zakrzaceń na drogach.
Cel zadania	Podniesienie poziomu bezpieczeństwa mieszkańców i turystów.
Przeznaczenie	Oświetlenie wsi. 1. Umieszczenie latarni na działkach rekreacyjnych, oraz wymiana wszystkich lamp w sołectwie na oświetlenie LEDOWE. 2. Wycinka wszystkich krzaków i drzew na drogach gminnych
Planowany harmonogram realizacji	2021 – 2026
Kwota końcowa	300.000 złotych
Źródła	Budżet gminy, środki zewnętrzne.

Plan Odnowy Miejscowości Krzywogoniec, Gmina Cekcyn na lata 2020-2030

finansowania	
---------------------	--

Nazwa zadania	Budowa mini placu zabaw dla dzieci w Okoninku.
Cel zadania	Uatrakcyjnienie terenu Okoninka w plac zabaw dla dzieci.
Przeznaczenie	1. Ustawienie huśtawki 2. Ustawienie wagowej. 3. Ustawienie bujaka 4. Montaż drabinek. 5. Ogrodzenie terenu wokół placu zabaw.
Planowany harmonogram realizacji	2022– 2026
Kwota końcowa	20.000 złotych
Źródła finansowania	Budżet gminy, środki zewnętrzne.

Nazwa zadania	Oznakowanie ścieżki spacerowo – dydaktycznej na trasie Krzywogoniec – Szczuczanek – Krzywogoniec.
Cel zadania	Wykorzystanie dziedzictwa przyrodniczego i jej ochrona oraz szerzenie kultury zdrowotno - fizycznej.
Przeznaczenie	Utworzenie ścieżki dydaktycznej związanej z zasobami przyrodniczymi w naszym sołectwie.
Planowany harmonogram realizacji	2023-2027 rok
Kwota końcowa	50.000 złotych
Źródła finansowania	Budżet gminy, środki zewnętrzne, środki Lasów Państwowych

Nazwa zadania	Utwardzenie dróg na trasach: Okoninek – Stary Sumin (dalszy etap), Krzywogoniec - Szczuczanek, Krzywogoniec – Wrzosowisko oraz na działkach rekreacyjnych.
Cel zadania	Poprawa stanu dróg na terenie sołectwa
Przeznaczenie	Polepszenie komunikacji na terenie sołectwa poprzez utwardzenie dróg i położenie kruszywa.
Planowany harmonogram realizacji	2021 – 2030
Kwota końcowa	700.000 złotych

Plan Odnowy Miejscowości Krzywogoniec, Gmina Cekcyn na lata 2020-2030

Źródła finansowania	Regionalny Program Operacyjny, Budżet gminy i inne środki zewnętrzne
----------------------------	--

Nazwa zadania	Budowa obiektów małej architektury na działce nr 134.
Cel zadania	Stworzenie miejsca rekreacji międzypokoleniowej na placu przy świetlicy wiejskiej w Krzywogońcu.
Przeznaczenie	Wzmocnienie ładu przestrzennego i rozszerzenie funkcjonalności placu przy świetlicy wiejskiej, poprzez zagospodarowanie terenu w centrum miejscowości, na potrzeby zarówno dzieci, jak i osób starszych.
Planowany harmonogram realizacji	2020-2022. Ustawienie na placu małej architektury w postaci elementów zabawowych: huśtawki ważki, bujaka, huśtawki, karuzeli, ławek, koszy na śmieci i urządzeń siłowni plenerowej dla osób 50+.
Kwota końcowa	100.000 złotych.
Źródła finansowania	Środki unijne, Budżet gminy, fundusz sołecki.

Nazwa zadania	Przygotowanie placu i budowa boiska do piłki nożnej.
Cel zadania	Zagospodarowanie miejsca pod boisko sportowe
Przeznaczenie	Uatrakcyjnienie spędzania wolnego czasu na świeżym powietrzu przez mieszkańców i turystów.
Planowany harmonogram realizacji	2022 rok
Kwota końcowa	20.000 złotych
Źródła finansowania	Budżet gminy, środki zewnętrzne.

Nazwa zadania	Budowa sieci gazowniczej w miejscowości Okoninek i Krzywogoniec.
Cel zadania	Zadanie ma na celu ochronę środowiska zgodnie z planem emisyjnym w Gminie Cekcyn.
Przeznaczenie	Poprawa stanu środowiska i wygoda dla mieszkańców i letników.
Planowany harmonogram realizacji	2022 – 2030 rok
Kwota końcowa	1.000.000 złotych
Źródła finansowania	Udział własny mieszkańców, środki zewnętrzne.

Nazwa zadania	Poprawa stanu nawierzchni drogi powiatowej na trasie Cekcyn –
----------------------	--

Plan Odnowy Miejscowości Krzywogoniec, Gmina Cekcyn na lata 2020-2030

	Krzywogoniec.
Cel zadania	Zadanie ma na celu poprawę stanu nawierzchni drogi łączącej miejscowość z siedzibą gminy.
Przeznaczenie	Renowacja drogi powiatowej poprawi bezpieczeństwo mieszkańców oraz turystów.
Planowany harmonogram realizacji	2025 – 2029 rok
Kwota końcowa	1.000.000 złotych
Źródła finansowania	Regionalny Program Operacyjny i inne środki zewnętrzne, środki Powiatu.

6. Opis i charakterystyka obszarów o szczególnym znaczeniu dla zaspokojenia potrzeb mieszkańców.

Bardzo ważne, dla miejscowości Krzywogoniec, jest stworzenie miejsca rekreacji międzypokoleniowej na placu przy świetlicy wiejskiej w Krzywogońcu, jako miejsca integracji pokoleniowej, z którego będą mogli korzystać mieszkańcy miejscowości w każdym wieku oraz turyści.

Budowa elementów małej infrastruktury pozwoli z jednej strony podnieść estetykę miejscowości i wzmocnić ład przestrzenny, z drugiej strony pozwoli na stworzenia miejsca, w pełni funkcjonalnego, które będzie jednoczyć mieszkańców i przyczyni się do poprawy jakości ich życia.